

Piezīmes un atsaucis Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	6216
Suga:	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0600400
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Augšdaugava
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	8.12.2022.
Vispārējās piezīmes:	<p>Spīdīgā āķīte <i>Hamatocaulis vernicosus</i> (Mitt.) Hedenäs (syn. <i>Drepanocladus vernicosus</i> (Mitt.) Warnst.) ir subkosmopolītiska, plaši izplatīta sūnu suga abās Zemes puslodēs aukstajos un mērenajos apgabalos – Eiropā, Grenlandē, Sibīrijā, Ķīnā, Japānā un Ziemeļamerikā, kā arī kalnos – Himalajos, Āfrikas austrumos un dienvidos, Centrālamerikā un Dienvidamerikā. Eiropā suga sastopama ziemeļu, rietumu un centrālajā daļā, galvenokārt mežu zonā un mežastepē; samērā bieža tā ir ziemeļu apgabalos, bet centrālajā daļā reta un sarūkoša suga nosusināšanas, kūdras ieguves un zemes lietojuma maiņas dēļ. Aug gan karbonātiskās augtenēs, gan vietās ar samērā zemu pH minerotrofos purvos un purvainās pļavās, pārplūstošās vietās (Bambe u.c., 2022).</p> <p>Latvijā literatūrā spīdīgā āķīte atzīmēta kā mezotrofs higrofits, kas bieži sastopams ar karbonātiem nabadzīgos zāļu purvos, mitrās pļavās, avotainos purvos, periodiski pārplūstošās vietās ezeru krastos. Sugai bez tipiskās formas f. <i>vernicosus</i> vēl nodala f. <i>inundatus</i>, f. <i>gracilescens</i> un f. <i>Major</i> (Bambe u.c., 2022).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>22,08</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2021. g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” (uzskaiti veicis U. Suško un V. Baroniņa). 2021. g. sugas uzskaitē populācijas minimālais vērtējums ir 19,5 m², bet maksimālais – 25 m². Starp populācijas minimālo un maksimālo lielumu rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija “GEOMEAN”).</p> <p>Spīdīgā āķīte AAA “Augšdaugava” pirmo reizi konstatēta 1996. gadā (atradējs U. Suško), bet nav zināms skaitlisks populācijas vērtējums. Suga pētīta arī 2006. gadā (U. Suško), 2012. gadā. (U. Suško un E. Zviedre) un arī 2015. gadā. (B. Bambe), bet nav zināmi precīzi skaitliski dati, tikai</p>

Lauks	Paskaidrojums																																																																								
	minēts, ka 2012. gadā un 2015. gadā suga teritorijā sastopama daudz (Latvijas Dabas., 2021).																																																																								
Unit_CV	Kvadrātmetri Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, sūnu, ķērpju un lielākoties arī ūdensaugu gadījumā populācijas lielumu novērtē m ² (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).																																																																								
Habitat	Annex I viens																																																																								
Annex I	7140 AAA “Augšdaugava” teritorijā spīdīgā āķīte sastopama ES aizsargājamā biotopā 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i> .																																																																								
Annex I_area_USE	0,21 Spīdīgā āķīte AAA “Augšdaugava” teritorijā sastopama vienā poligonā, kura platība ir 0,21 ha. Sugas dzīvotnes laukuma platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.																																																																								
Other_area_USE	Na																																																																								
OK_DEN	<p>Spīdīgās āķītes populācijas segumi (seguma mērvienība – m²/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais segums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 teritorija</th><th>CV_DEN, m²/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>105.14</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>43.42</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Zušu-Staiņu sēravoti</td><td>25.00</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>18.52</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>11.32</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Elles purvs</td><td>10.29</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>5.20</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Augšzeme</td><td>5.05</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Bednes purvs</td><td>4.25</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Gaujas nacionālais parks</td><td>3.40</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Taurīšu ezers</td><td>2.62</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Draugolis</td><td>2.55</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Laukezers</td><td>1.69</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Vesetas palienes purvs</td><td>1.18</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>1.00</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Mežole</td><td>0.99</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Lapiņu ezers</td><td>0.74</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Aizdumbles purvs</td><td>0.70</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Ventas ieleja</td><td>0.62</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Ances purvi un meži</td><td>0.24</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Silene</td><td>0.10</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Pelcīšu purvs</td><td>0.07</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Viskūžu sala</td><td>0.07</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums	Augšdaugava	105.14	Augsts	Motrines ezers	43.42	Augsts	Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts	Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts	Kaučers	11.32	Augsts	Elles purvs	10.29	Augsts	Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls	Augšzeme	5.05	Optimāls	Bednes purvs	4.25	Optimāls	Gaujas nacionālais parks	3.40	Optimāls	Taurīšu ezers	2.62	Optimāls	Draugolis	2.55	Optimāls	Laukezers	1.69	Zems	Vesetas palienes purvs	1.18	Zems	Rāznas nacionālais parks	1.00	Zems	Mežole	0.99	Zems	Lapiņu ezers	0.74	Zems	Aizdumbles purvs	0.70	Zems	Ventas ieleja	0.62	Zems	Ances purvi un meži	0.24	Zems	Silene	0.10	Zems	Pelcīšu purvs	0.07	Zems	Viskūžu sala	0.07	Zems
N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums																																																																							
Augšdaugava	105.14	Augsts																																																																							
Motrines ezers	43.42	Augsts																																																																							
Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts																																																																							
Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts																																																																							
Kaučers	11.32	Augsts																																																																							
Elles purvs	10.29	Augsts																																																																							
Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls																																																																							
Augšzeme	5.05	Optimāls																																																																							
Bednes purvs	4.25	Optimāls																																																																							
Gaujas nacionālais parks	3.40	Optimāls																																																																							
Taurīšu ezers	2.62	Optimāls																																																																							
Draugolis	2.55	Optimāls																																																																							
Laukezers	1.69	Zems																																																																							
Vesetas palienes purvs	1.18	Zems																																																																							
Rāznas nacionālais parks	1.00	Zems																																																																							
Mežole	0.99	Zems																																																																							
Lapiņu ezers	0.74	Zems																																																																							
Aizdumbles purvs	0.70	Zems																																																																							
Ventas ieleja	0.62	Zems																																																																							
Ances purvi un meži	0.24	Zems																																																																							
Silene	0.10	Zems																																																																							
Pelcīšu purvs	0.07	Zems																																																																							
Viskūžu sala	0.07	Zems																																																																							

Lauks	Paskaidrojums			
	Sedas purvs	0.06	Zems	
	Gulbinkas purvs	0.03	Zems	
OPT_DEN	Optimālais segums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas segumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo segumu izraudzīts DL “Draugolis” segums – 2,55 (zemākais no optimālajiem segumiem). AAA “Augšdaugava” spīdīgās āķītes segums ir visaugstākais starp visām Natura 2000 teritorijām.			
OK_NEW	Nē. Nav nepieciešams veidot jaunas dzīvotnes, bet saglabāt labā stāvoklī jau esošo sugas dzīvotni.			
AREA_NEW	0			
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.			
IND_INT	0			
Papildus nosacījumi	Lai arī sugas segums ir ļoti augsts, tomēr dzīvotni nākotnē var negatīvi ietekmēt bebru darbība. Uz cauri purvam tekošās avotupes ir uzbūvēts bebru dambis, šādā veidā par aptuveni 30 cm paaugstinot ūdens līmeni avotupē un tā krastos esošajā pārejas purvā, kā rezultātā purva malas ir appludinātas un avotupē, kā arī citās pārejas purva daļās novērojama niedru ekspansija. Lai nākotnē netiktu apdraudēta sugas dzīvotne, nepieciešams iespēju robežās izbeigt bebru darbību atradnes tuvumā, veicot to medišanu (Latvijas Dabas..., 2021).			
Cits lauks				

Izmantotā literatūra

Bambe, B., Baroniņa, V., Suško, U. 2022. Spīdīgās āķītes *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs izplatība un populāciju dinamika Latvijas Natura 2000 teritorijās. Latvijas Veģetācija 32: 49-63

Baroniņa, 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

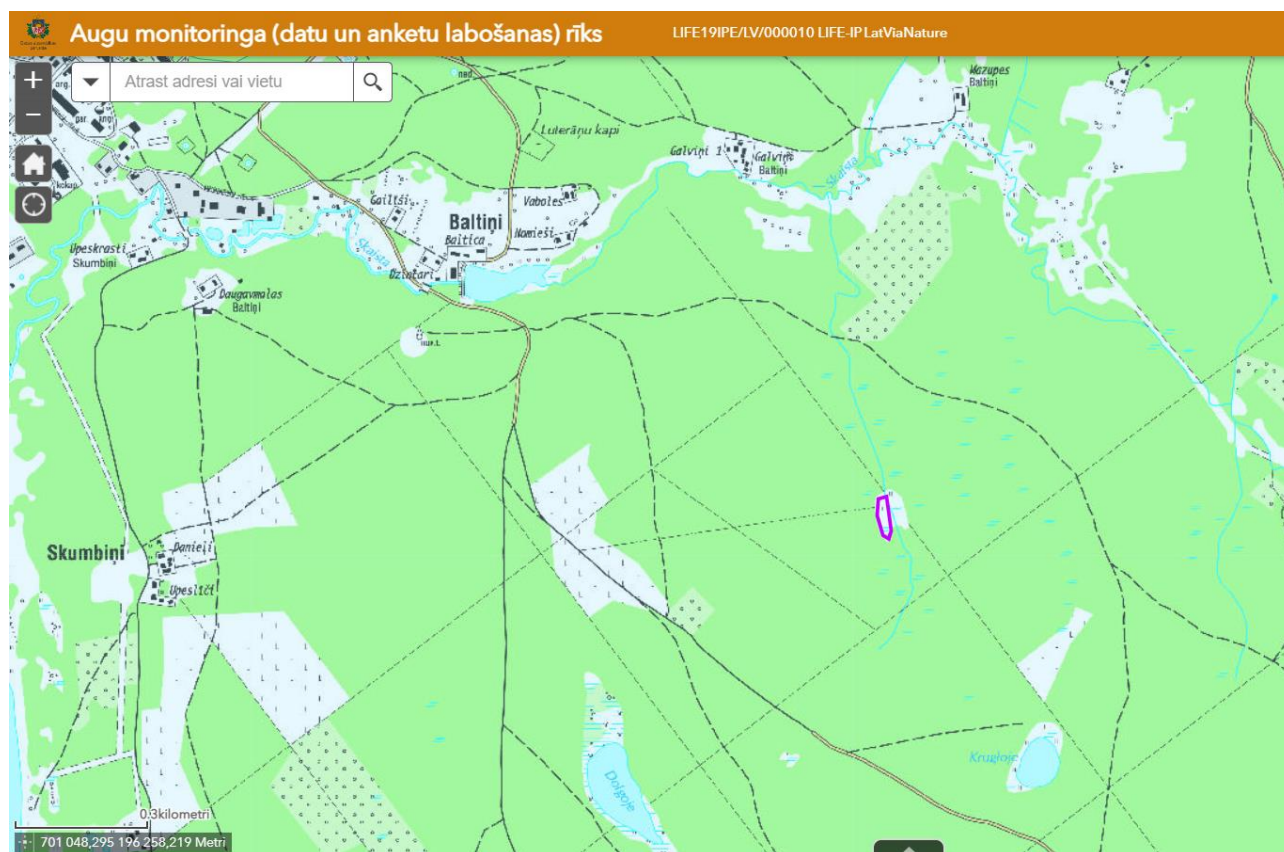
Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Latvijas Botāniķu biedrība. 2015. Sūnu un lokanās najādas *Najas flexilis* monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai. Atskaite iepirkuma līguma Nr. 7.7./71/2015-P ietvaros. Rīga, 24 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

Natura 2000 SDF – Augšdaugava. Skatīts 10.10.2022. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0600400>

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots spīdīgās āķītes dzīvotnes laukums AAA “Augšdaugava”. Ekrānšāviņš uzņemts 10.10.2022.